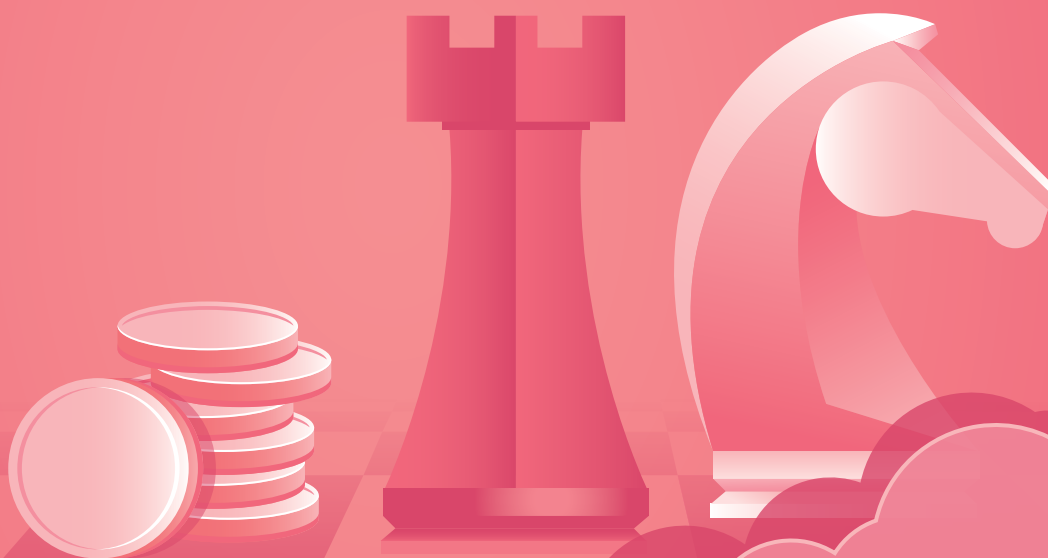

GM

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA

Politika i gospodarstvo

ZA GIMNAZIJE

Ministarstvo znanosti i
obrazovanja

ŠKOLA
za život

Kurikulum nastavnog predmeta Politika i gospodarstvo za gimnazije

Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Politike i gospodarstva za gimnazije u Republici Hrvatskoj objavljena je u Narodnim novinama, broj 7/2019., 22. siječnja 2019. godine.

Nakladnik: Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Za nakladnika: prof. dr. sc. Blaženka Divjak, ministrica

Grafičko oblikovanje: Leonardo media d.o.o.

ISBN: 978-953-8103-80-3

Kurikulum nastavnog predmeta Politika i gospodarstvo čine ovaj glavni dokument te prilozi:

PRILOG
1.

Odgojno-obrazovni ishodi, razrade ishoda, razine usvojenosti i preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda

PRILOG
2.

Prikaz godišnjeg broja sati i oblika izvođenja nastavnoga predmeta Politike i gospodarstva u gimnazijama

A/ SVRHA I OPIS PREDMETA _____	5
B/ ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA _____	7
C/ KONCEPTI U ORGANIZACIJI PREDMETNOG KURIKULUMA _____	8
D/ ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI I RAZINE USVOJENOSTI ISHODA PO KONCEPTIMA _____	11
E/ POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA _____	17
F/ UČENJE I POUČAVANJE NASTAVNOG PREDMETA _____	18
G/ VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO OBRAZOVNIH ISHODA _____	21
PRILOG 1 _____	24
PRILOG 2 _____	31

SADRŽAJ

Svrha i opis predmeta

Nastavni predmet Politika i gospodarstvo omogućuje učeniku stjecanje ekonomske i političke pismenosti. Učenik stječe znanja o politici kao sadržaju (policy), političkim institucijama (polity) i političkim procesima (politics) te razvijanje političke kulture za aktivno sudjelovanje u oblikovanju političke zajednice, za uključivanje u procese donošenja odluka koje se tiču svakog člana političke zajednice. Svrha učenja i poučavanja predmeta stvaranje je poticajnoga okružja za razvoj učenika u informirane, aktivne i odgovorne građane u zajednici kojoj pripadaju, punoj različitosti, na lokalnoj, nacionalnoj i globalnoj razini. Političko obrazovanje, uključujući državljansko i građansko obrazovanje, važan je aspekt cjelokupnog obrazovanja učenika, činitelj je stvaranja i stabilnosti suvremenih demokracija. Potiče učenika na promišljanje o razlikama između državljanina kao subjekta javne sfere koji odlučuje o ustrojstvu i funkcioniranju zajednice polazeći od racionalnog izbora između varijanti njezina dobra i građanina kao subjekta u odnosima civilnoga društva koji se opredjeljuje na osnovi svojih pojedinačnih interesa ili interesa skupine. Upoznavanjem i razumijevanjem civilnoga društva građanin osvještava svoj potencijalni utjecaj na političke procese i to upravo udruživanjem i zajedničkim djelovanjem s drugim građanima što povećava njihovu društvenu moć. Učenika se potiče na uključivanje u rad različitih organizacija. Sudjelovanjem u aktivnostima organizacija civilnoga društva učenik razvija sposobnosti i stavove kao što su tolerancija i povjerenje koji doprinose razvoju demokratske političke kulture. Razumije da je sloboda udruživanja vrijednost sama po sebi i da predstavlja temelj demokracije.

Unutar ovog nastavnog predmeta potiče se razvijanje političkog mišljenja, kritičkog promišljanja, stvaranje demokratske i građanske svijesti kod mladih ljudi. Učenicima se omogućuje istraživanje i razumijevanje upravljanja političkom zajednicom, razvijanja javnih politika, interesnih odnosa i moći unutar političke zajednice. Kritički se promišljaju i analiziraju prava i odgovornosti povezane s državljanstvom, ulogom vlasti te kako građani mogu sudjelovati u političkim procesima i djelovati na zaštitu interesa građana i općeg dobra. Razumijevanje vlastitih vrijednosti, vrijednosti drugih ljudi i briga o zaštiti ljudskih prava omogućuju učenicima razvijanje odgovornih stavova, tolerancije i suživota u različitosti.

Proučavanjem ljudskih prava omogućuje se unaprjeđivanje temeljnih načela i vrijednosti definiranih UN-ovom Općom deklaracijom o pravima čovjeka, brojnim međunarodnim dokumentima, kao i Ustavom Republike Hrvatske; promiče se osviještenost o aktualnim pitanjima i sporovima vezanima uz ljudska prava u Hrvatskoj i svijetu te se poboljšava razumijevanje ljudskih prava, sukoba i ostalih pitanja koja se u tom području javljaju.

Poznavanjem ljudskih prava, osnovnih demokratskih načela i procedura zasnovanih na ostvarenju funkcioniranja pravne države, Politika i gospodarstvo omogućuje učeniku sudjelovanje u izgradnji kvalitetnijih društvenih odnosa, integraciju i uspješnu komunikaciju ne samo u europskim, već i svjetskim procesima.

Nastavni predmet omogućuje učenicima stjecanje znanja o ekonomiji/gospodarstvu kao znanosti (economics) i praksi gospodarenja dobrima (economy). Njegovo učenje i poučavanje omogućuje razvoj ekonomske pismenosti. Učenici će razumjeti i kritički promišljati o načinima raspolaganja ograničenim resursima i zadovoljenju ljudskih potreba i želja. Analizirat će i vrednovati ulogu inovativnosti, rada i proizvodnje u stvaranju osobnog i društvenog blagostanja. Razumjet će sustav tržišnog gospodarstva, razvijati poduzetnost i odgovoran odnos prema osobnim i javnim financijama. Spoznat će važnost društveno odgovornog poslovanja prema lokalnoj zajednici i širem okruženju. Poučavanje uključuje etičko promišljanje o krajnjim ljudskim ciljevima, vrijednostima i svrhama ekonomskog djelovanja.

Nastavni predmet Politika i gospodarstvo neizostavan je dio društveno-humanističkog područja kurikuluma. Razvija političku i ekonomsku pismenost koje olakšavaju razumijevanje kontinuiranih i složenih društvenih promjena. Otvoren je za nove sadržaje, metode i oblike rada. Stjecanjem znanja, razvijanjem vještina i usvajanjem stavova, učenik se priprema za aktivno i odgovorno sudjelovanje u rješavanju sadašnjih i budućih društveno-ekonomskih problema u zajednici.

B / Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja

Zahtjev za stjecanjem temeljnoga znanja, vještina i stavova svakoga učenika radi njegova političkoga i ekonomskoga obrazovanja te aktivnoga i odgovornoga uključivanja u proces donošenja odluka koje se tiču svakoga od njih ostvaruje se učenjem i poučavanjem Politike i gospodarstva.

Nastavni predmet Politika i gospodarstvo svakom učeniku treba omogućiti da:

- usvoji znanja o obilježjima političke i ekonomske zajednice; razvije kompetencije za informirano, aktivno i odgovorno djelovanje u javnom životu lokalne, nacionalne, europske i globalne zajednice promičući ljudska prava i njegujući suživot u različitosti
- upozna ustrojstvo vlasti Republike Hrvatske; njeguje domoljublje te usvaja demokratska načela i vrijednosti
- spozna i razumije uloge i odgovornosti različitih razina i oblika vlasti u suvremenim društvima; načine na koje građani odgovorno i učinkovito sudjeluju u političkom i ekonomskom djelovanju u uvjetima slobode izbora i tržišne slobode te u promicanju poduzetnosti
- razvije sposobnost postavljanja pitanja, kritičkog mišljenja i suočavanja s političkim i ekonomskim problemima, događajima i potencijalima u lokalnoj, državnoj, europskoj i globalnoj zajednici te sposobnost donošenja odluka za ostvarivanje vlastitoga i općega dobra.

Koncepti u organizaciji predmetnog kurikuluma

Složenost društvenih, političkih i ekonomskih odnosa, stalan proces promjena kojima je svijet danas izložen, globalizacija, umnožavanje kontakata među različitim kulturama i brza razmjena informacija stavljaju pred učenika izazovne zadatke razumijevanja obilježja političke i ekonomske zajednice, položaja čovjeka u njoj te aktivnoga i odgovornoga djelovanja. Organiziranje informacija, povezivanje ideja, pronalaženje uzroka i modela strukturirano je u mehanizme za kategoriziranje, odnosno u učenje vođeno domenama/konceptima, a ne tematskim područjima. Učenje i poučavanje temeljeno na konceptima omogućuje učeniku razumijevanje događaja u društvu, procjenu odgovornosti različitih subjekata u tim događajima i pronalaženje odgovora na pitanja o politici i ekonomiji u svakodnevnom iskustvu.

Sadržaji učenja i poučavanja te ishodi nastavnog predmeta Politika i gospodarstvo strukturirani su u tri temeljne domene/koncepta:

- Politička pismenost
- Ekonomska pismenost
- Civilno društvo

Koncepti se međusobno prožimaju u sadržajnom i funkcionalnom smislu. Pridonose razvoju konceptualnog znanja i mišljenja usmjerenog na bolje razumijevanje političke i ekonomske zajednice, jačanje osjećaja pripadnosti zajednici, mogućnosti utjecanja i participiranja u političkim procesima, skladnije integriranje te zadovoljenje potreba uz promicanje osobnog i općeg dobra zajednice. Kontekst učenja proizlazi iz prošlosti, sadašnjosti i budućnosti te iz prostora unutar i izvan Republike Hrvatske.

Koncepti doprinose iskustvenom učenju o društvenim, političkim, ekonomskim pojavama i procesima. Učenje se kontinuirano nadograđuje participativnim i suradničkim metodama poučavanja. Učenik aktivno sudjeluje u svim procesima učenja i poučavanja. Uči iz različitih izvora znanja, vježba kritičko mišljenje, uči služiti se informacijama, rješavati probleme i surađivati.

Usvajanjem znanja o političkim i ekonomskim pojmovima razvija se poštovanje vrijednosti i načela demokracije: slobode, ravnopravnosti, pravednosti, odgovornosti, solidarnosti i dr. Učenik se odgovorno ponaša u demokratskom društvu u skladu s principima održivog razvoja. Kritičkim promišljanjem o ekonomiji, učenik analizira kako pomiriti ekonomski rast i održivi razvoj, uči cijeniti vrijednosti rada i poduzetništva te shvaća njegovu važnost kao izvor blagostanja u društvu.

Očekivani odgojno-obrazovni ishodi poučavanja definirani domenama Politike i gospodarstva omogućuju postupan razvoj kompetencija komunikacije, suradnje, rješavanja problema, donošenja odluka, kreativnosti i inovativnosti, osobne i društvene odgovornosti te građanske kompetencije. Metode, oblici i načini rada omogućuju učenicima ostvarivanje afirmativnoga članstva u zajednici temeljenoga na zajedničkim vrijednostima, posebno onima povezanim s demokracijom i zaštitom ljudskih prava.

KONCEPT A/ POLITIČKA PISMENOST

Učenik razumije bitne koncepte koji objašnjavaju političku zajednicu i položaj čovjeka u njoj. Istražuje i analizira djelovanje političkih sustava i organizacija te se upoznaje s vrijednostima na kojima se temelje. Kritički promišlja postojanje različitih interesa i odnosa moći unutar političke zajednice kako bi se unaprijedili politički odnosi u zajednici. Spoznaje ulogu i odgovornost vlasti i izvore njezine legitimnosti. Razlikuje privatni i javni prostor djelovanja, kritički promišlja o ulozi javnosti te o utjecaju medija na oblikovanje javnoga mnijenja. Istražuje položaj i ulogu građana u hrvatskom društvu, Europskoj uniji i svijetu. Promišlja i prosuđuje položaj Republike Hrvatske u europskim integracijama organizacijama te u globalizacijskim procesima. Poznaje koncept vladavine prava i razumije važnost poštovanja zakona Republike Hrvatske u rješavanju društvenih, političkih i gospodarskih pitanja. Razumije nužnost poštovanja demokratskih procedura i institucija te važnost djelovanja organizacija civilnoga društva i uključivanja građana u njihov rad.

KONCEPT B/ EKONOMSKA PISMENOST

Učenik razumije ideje koje objašnjavaju ekonomsku zajednicu i položaj čovjeka u njoj. Upoznaje djelovanje ekonomskih sustava i organizacija. Analizira izvore ekonomske aktivnosti, spoznaje kako ljudi pristupaju, koriste i upravljaju resursima na temelju političkih odluka. Razumije značaj inovativnosti, ekonomskih procesa (proizvodnje, raspodjele, razmjene i potrošnje) i ulogu rada u stvaranju što više razine osobnog i društvenog blagostanja. Upoznaje osnove financijskog sustava države i njegovu važnost za cjelokupni gospodarski i društveni razvoj zajednice. Razumije važnost odgovornoga upravljanja financijama. Uči se poduzetnosti u prepoznavanju, zaštiti i razvoju vlastitog i zajedničkog dobra u neposrednoj okolini, nacionalnom gospodarstvu i globalnoj zajednici. Kritički promišlja o složenosti promjena kojima je svijet danas izložen uspostavljanjem globalne ekonomije.

Promišlja i spoznaje da se razvojem globalno konkurentnih znanja i tehnologija uspostavlja globalno tržište, dolazi do preraspodjele moći i položaja nacionalnih ekonomija te novih izazova ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja. Ekonomska pismenost je preduvjet za donošenje racionalnih gospodarskih i političkih odluka i pojedinca i društva.

KONCEPT C/ CIVILNO DRUŠTVO

Učenik se upoznaje s političkim i ekonomskim perspektivama za aktivan i odgovoran izbor političke i ekonomske opcije. Osveštavanjem svojih potencijala i potencijala lokalne zajednice, učenik kritički promišlja, analizira političke i ekonomske pojave i procese te oblikuje vlastite stavove. Razvija participacijske vještine koje omogućavaju utjecaj na donošenje političkih odluka, sposobnost za suradnju s drugima kako bi ostvarili zajedničke ciljeve, sposobnost za djelovanje u grupi i njezino održavanje te sposobnost zagovaranja i pregovaranja. Razumije da građani udruživanjem s drugim građanima i zajedničkim djelovanjem povećavaju svoju socijalnu moć i mogući utjecaj na političke procese. Zauzima se i participira u djelovanju organizacija civilnoga društva. Angažira se na ostvarivanju suradnje s institucijama vlasti u lokalnoj i nacionalnoj zajednici te na europskoj razini radi postizanja dobrobiti zajednice i općeg dobra. Upoznaje se s ekonomskim mogućnostima lokalne zajednice i države, kritički promišlja o ulaganjima, financijskim planovima, poduzetničkim inicijativama i ljudskim potencijalima u ostvarivanju blagostanja zajednice. Usvaja znanja i razvija sposobnosti zaštite ljudskih prava te aktivnim sudjelovanjem razvoju demokratskih odnosa, pravde i mirotvorstva, ravnopravnosti i vladavine prava jača demokratsku političku kulturu. Povećava informacijsku pismenost i suradnju te se upoznaje s mogućnostima virtualnog prostora za političko i ekonomsko djelovanje odgovorno se njime koristi.

Odgojno-obrazovni ishodi i razine usvojenosti ishoda po konceptima

Odgojno-obrazovni ishodi i razine usvojenosti jednako su definirani za sve srednjoškolske programe obrazovanja sukladno kurikulumom planiranom broju sati. U srednjoškolskim kurikulumima u kojima je planirano više od jednog sata nastave tjedno učitelj može ovisno o potencijalima i/ili interesima učenika produbiti/ili proširiti učenje i poučavanje preporukama za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.

U tablicama su odgojno-obrazovni ishodi učenja i poučavanja Politike i gospodarstva označeni dvoslovnom kraticom PG, zatim oznakom domene, primjerice A, te brojčanom oznakom ishoda unutar određene domene.

U tablicama se nalazi opis razine „dobar“ usvojenosti (ostvarenosti) odgojno-obrazovnih ishoda, a detaljan opis svih četiriju razina – zadovoljavajuća, dobra, vrlo dobra i iznimna – naći će se u metodičkome priručniku.

KONCEPT A / POLITIČKA PISMENOST

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI

SŠ PG A.1.

Učenik argumentirano objašnjava obilježja političke zajednice i položaj građana u njoj.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje i opisuje politiku kao racionalnu djelatnost uređenja zajednice i javnih odnosa
- navodi i objašnjava političke subjekte i procese
- analizira politički sustav; uspoređuje različite vrste političkih sustava i oblike državnog uređenja
- propituje zaštitu ljudskih prava u političkoj zajednici
- uspoređuje različite izvore informacija i propituje utjecaj medija na oblikovanje javnog mnijenja i javnih politika

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uspoređuje političke subjekte i procese te razlikuje oblike državnog uređenja i vrste političkih sustava

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishodi će se ostvarivati kroz sadržaje iz dostupnih i relevantnih izvora znanja kao što su stručna politološka i ekonomska literatura, izvorni tekstovi (npr. Ustav RH i drugi zakoni, pravilnici i dokumenti važeći za Republiku Hrvatsku, EU i ostale zemlje svijeta), stručni radovi, propisani udžbenici, metodološki priručnici, digitalni obrazovni sadržaji, na primjer, video konferencije (TED talks i sl.), znanstveni portali (Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH i dr.).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer, samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ODGOJNO- -OBRAZOVNI ISHODI **SŠ PG A.2.**

Učenik analizira različite strukture vlasti i koncept vladavine prava.

RAZRADA ISHODA

- imenuje institucije vlasti i objašnjava njihove nadležnosti
 - Istražuje načelo diobe i načelo legitimnosti vlasti
 - analizira političke izborne procese
 - navodeći primjere, objašnjava koncept vladavine prava
 - analizira pravnu, društvenu i moralnu odgovornost vlasti i građana u jačanju pravne države.
-

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- objašnjava načelo diobe vlasti i načelo legitimnosti,
 - uspoređuje nadležnosti institucija vlasti i navodi sastavnice izbornog procesa.
-

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishodi će se ostvarivati kroz sadržaje iz dostupnih i relevantnih izvora znanja kao što su stručna politološka i ekonomska literatura, izvorni tekstovi (npr. Ustav RH i drugi zakoni, pravilnici i dokumenti važeći za Republiku Hrvatsku, EU i ostale zemlje svijeta), stručni radovi, propisani udžbenici, metodološki priručnici, digitalni obrazovni sadržaji, na primjer, video konferencije (TED talks i sl.), znanstveni portali (Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH i dr.).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičnost i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

KONCEPT B / EKONOMSKA PISMENOST

ODGOJNO- -OBRAZOVNI ISHODI SŠ PG B.1.

Učenik argumentirano objašnjava obilježja ekonomske zajednice i položaj građana u njoj.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje ograničenost resursa i objašnjava posljedice njihove ograničenost
- navodi ekonomske procese
- uspoređuje i objašnjava ekonomske sustave i organizacije te objašnjava ulogu države u gospodarstvu
- analizira djelovanje ekonomskih zakona
- istražuje procese inovativnosti, poduzetnosti i konkurentnosti
- procjenjuje društveno odgovorno poslovanje i odlučivanje

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uspoređuje i objašnjava ekonomske sustave i organizacije te ulogu države u gospodarstvu

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishodi će se ostvarivati kroz sadržaje iz dostupnih i relevantnih izvora znanja kao što su: stručna politološka i ekonomska literatura, izvorni tekstovi (npr. Ustav RH i drugi zakoni, pravilnici i dokumenti važeći za Republiku Hrvatsku, EU i ostale zemlje svijeta), stručni radovi, propisani udžbenici, metodološki priručnici, digitalni obrazovni sadržaji, na primjer: video konferencije (TED talks i sl.), znanstveni portali (Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH i dr.).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičnost i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijjskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ODGOJNO- -OBRAZOVNI ISHODI SŠ PG B.2.

Učenik procjenjuje izazove ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja.

RAZRADA ISHODA

- navodi i uspoređuje gospodarske aktivnosti u različitim područjima s obzirom na iskoristivost resursa
- prepoznaje pojam globalnog tržišta
- uspoređuje aktualne ekonomske procese na domaćem i globalnom tržištu
- objašnjava načine zaštite socijalnih i ekonomskih prava
- opisuje ulogu financijskih institucija i njihov utjecaj na nacionalne i/ili regionalne ekonomije
- analizira povezanost ljudskog djelovanja i ekonomskog razvoja s očuvanjem okoliša i gospodarskim rastom

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- uspoređuje aktualne ekonomske procese na globalnom tržištu i objašnjava načine zaštite socijalnih i ekonomskih prava

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishodi će se ostvarivati kroz sadržaje iz dostupnih i relevantnih izvora znanja kao što su: stručna politološka i ekonomska literatura, izvorni tekstovi (npr. Ustav RH i drugi zakoni, pravilnici i dokumenti važeći za Republiku Hrvatsku, EU i ostale zemlje svijeta), stručni radovi, propisani udžbenici, metodološki priručnici, digitalni obrazovni sadržaji, na primjer: video konferencije (TED talks i sl.), znanstveni portali (Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH i dr.).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičnost i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijских/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ PG B.3.

Učenik analizira
ekonomske
potencijale
gospodarstva
lokalne zajednice
i procjenjuje
društvenu
odgovornost
poduzetništva
te mogućnost
poduzetničke
inicijative.

RAZRADA ISHODA

- navodi resurse i poslovne organizacije koje djeluju u lokalnoj zajednici
- upoznaje se s proračunom lokalne zajednice te ispituje potencijale i potrebe
- proučava planirana ulaganja i investicije lokalne zajednice, mogućnosti korištenja poticajnih sredstava iz različitih izvora
- informira se o stanju na tržištu i potrebama građana
- razumije štetnost korupcije za društvo i zauzima se za učinkovito suprotstavljanje korupciji

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuje potencijale i potrebe lokalne zajednice
-

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishodi će se ostvarivati kroz sadržaje iz dostupnih i relevantnih izvora znanja kao što su: stručna politološka i ekonomska literatura, izvorni tekstovi (npr. Ustav RH i drugi zakoni, pravilnici i dokumenti važeći za Republiku Hrvatsku, EU i ostale zemlje svijeta), stručni radovi, propisani udžbenici, metodološki priručnici, digitalni obrazovni sadržaji, na primjer: video konferencije (TED talks i sl.), znanstveni portali (Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH i dr.).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičnost i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijских/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

KONCEPT C / CIVILNO DRUŠTVO

ODGOJNO- OBRAZOVNI ISHODI SŠ PG C.1.

Učenik procjenjuje i promiče zaštitu i razvoj ljudskih prava te sudjelovanje građana u razvoju demokratskih odnosa

RAZRADA ISHODA

- istražuje ljudska prava, definira pojam prava na ljudsko dostojanstvo i objašnjava da ono pripada svima bez obzira na različitosti
- uočava primjere kršenja ljudskih prava u svojoj okolini
- razumije pojam civilnog društva i njegovu važnost u razvoju demokracije
- opisuje važnost institucionalne zaštite individualnih i kolektivnih prava na razini Republike Hrvatske, Europe i svijeta
- razlikuje pravnu, političku i moralnu razinu odgovornosti u zaštiti ljudskih prava
- objašnjava važnost sudjelovanja u demokratskom odlučivanju radi zaštite i promicanja osobnih i društvenih interesa
- iskazuje privrženost načelima uzajamnog razumijevanja, suradnje, povjerenja i solidarnosti među ljudima
- zauzima se za uklanjanje stereotipa, predrasuda, diskriminacije i drugih oblika nepravедnog i nehumanog postupanja prema ljudima po različitoj osnovi

ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA

- opisuju važnost civilnog društva i institucionalne zaštite individualnih i kolektivnih prava na razini Republike Hrvatske, Europe i svijeta
- razlikuje pravnu, političku i moralnu razinu odgovornosti u zaštiti ljudskih prava

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishodi će se ostvarivati kroz sadržaje iz dostupnih i relevantnih izvora znanja kao što su: stručna politološka i ekonomska literatura, izvorni tekstovi (npr. Ustav RH i drugi zakoni, pravilnici i dokumenti važeći za Republiku Hrvatsku, EU i ostale zemlje svijeta), stručni radovi, propisani udžbenici, metodološki priručnici, digitalni obrazovni sadržaji, na primjer: video konferencije (TED talks i sl.), znanstveni portali (Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH i dr.).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičnost i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer, samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

**ODGOJNO-
-OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ PG C.2.

Učenik argumentirano objašnjava povezanost političkog i ekonomskog sustava Republike Hrvatske i položaj građana u njoj.

RAZRADA ISHODA

- primjenjuje Ustav RH i imenuje institucije vlasti, opisuje i uspoređuje njihove nadležnosti, navodi primjere iz svakodnevnog života
- analizira načelo trodiobe vlasti u RH
- tumači parlamentarni politički sustav RH i procjenjuje učinke institucija vlasti i osiguranje vladavine prava
- tumači temeljne odrednice gospodarskog sustava RH
- objašnjava upravljanje hrvatskim resursima na temelju političkih odluka
- opisuje proces uspostave samostalnosti i suvereniteta Republike Hrvatske te proces političke i gospodarske tranzicije

**ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI NA RAZINI
USVOJENOSTI DOBAR NA KRAJU RAZREDA**

- objašnjava politički i gospodarski sustav RH
- opisuje povezanost politike i ekonomije

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishodi će se ostvarivati kroz sadržaje iz dostupnih i relevantnih izvora znanja kao što su: stručna politološka i ekonomska literatura, izvorni tekstovi (npr. Ustav RH i drugi zakoni, pravilnici i dokumenti važeći za Republiku Hrvatsku, EU i ostale zemlje svijeta), stručni radovi, propisani udžbenici, metodološki priručnici, digitalni obrazovni sadržaji, na primjer: video konferencije (TED talks i sl.), znanstveni portali (Hrčak - portal znanstvenih časopisa RH i dr.).

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičnost i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijjskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

16

**ODGOJNO-
-OBRAZOVNI
ISHODI**
SŠ PG C.3.

Primjenjuje participacijske vještine u aktivnostima civilnog društva.

RAZRADA ISHODA

- prepoznaje vlastite interese i povezuje se s drugima radi ostvarivanja zajedničkih interesa poštujući demokratska načela
- služi se komunikacijskim i participacijskim vještinama u zagovaranju zajedničkih interesa radi potencijalnog utjecaja na političke i ekonomske procese

SADRŽAJI ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Ishod se ostvaruje na sadržajima predloženim za ostvarenje ishoda A.1, A.2, B.1, B.2, B.3, C.1 i C.2.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se poticati participaciju učenika u svim aktivnostima koje se provode u učionici, školi, nastavnim i izvannastavnim aktivnostima, školskim i izvanškolskim projektima te stečena saznanja, vještine i stavove primijeniti u aktivnostima civilnog društva na razini lokalne zajednice i šire, a iskustva ostvarena u području civilnoga društva integrirati u život i razvoj škole.

Povezanost s drugim predmetima i međupredmetnim temama

Nastavni predmet Politika i gospodarstvo dio je društveno-humanističkog područja. Povezanost sa svim nastavnim predmetima iz tog područja vidljiva je u ostvarivanju zajedničkih, očekivanih postignuća i razvoju kompetencija. Kurikulum nastavnog predmeta Politika i gospodarstvo usmjeren je na njegovanje demokratskih vrijednosti, poznavanje političkog i gospodarskog sustava RH i EU, razvijanje ljudskih prava i sloboda, tolerancije, nenasilnog rješavanja problema, prihvaćanje različitosti kao i suradnju s drugim pojedincima i uz poticanje osobne i društvene odgovornosti.

Nastavni predmet Politika i gospodarstvo povezan je s drugim odgojno-obrazovnim područjima.

Povezanost s matematičkim područjem ostvaruje se na primjerima utvrđivanja rezultata izbora, izračuna mandata za Hrvatski sabor, ekonomske pismenosti i drugih gospodarskih pokazatelja. Zajedno s jezično-komunikacijskim područjem učenik se učenjem i poučavanjem Politike i gospodarstva osposobljava za kritičko čitanje i pisanje, oblikovanje i izražavanje vlastitoga mišljenja te se potiče razvoj medijske kulture. Predmet je povezan s tehničkim i informatičkim područjem kroz upoznavanje utjecaja tehnologije na gospodarski razvoj, procjenu društvenih posljedica razvoja tehnologije te afirmaciju odgovornosti u njezinu korištenju.

Uspješnom ostvarivanju ishoda učenja i poučavanja Politike i gospodarstva doprinose sve međupredmetne teme, posebice teme građanskoga odgoja i obrazovanja te Poduzetništvo, stvaranjem okruženja za razvoj poduzetnog i odgovornog građanina, promicanjem demokratske kulture i zaštite ljudskih prava i sloboda.

Stalna potreba društva za napretkom uz korištenje ograničenih izvora i brigu o održivom razvoju, sadržaj je poučavanja i primjene niza aktivnosti u međupredmetnim temama Održivi razvoj i Zdravlje, kao i u nastavnom predmetu Politika i gospodarstvo.

Kontinuiranim učenjem učenici postaju aktivni sudionici u svojoj političkoj i ekonomskoj zajednici. Učenje i znanje ugrađuju, kao potrebu, u svoj sustav vrijednosti te ih povezuju s vlastitom ulogom kompetentnih građana. Time je vidljiva povezanost s međupredmetnim temama Osobni i socijalni razvoj i Učiti kako učiti.

Načinima učenja i poučavanja te odabirom oblika i metoda rada, učenik razvija sposobnost korištenja različitih izvora što doprinosi njegovoj informacijskoj i digitalnoj pismenosti koja postaje jedan od glavnih alata za funkcioniranje u društvu ubrzanoga tehnološkoga napretka i globalizacije.

F

Učenje i poučavanje nastavnog predmeta

ISKUSTVA UČENJA

Učenik se usmjerava prema aktualnim društvenim, političkim i gospodarskim temama u neposrednom okruženju i u široj zajednici. Potiče se na samostalno pronalaženje informacija iz različitih izvora, kritičko promišljanje, raspravljanje i izgrađivanje osobnih stavova.

Poučavanje se ostvaruje suradničkim učenjem u kojemu je svaki učenik uključen u proces učenja i poučavanja. Radi ostvarivanja ishoda učenja, učenici surađuju s različitim dionicima lokalne i šire zajednice, primjerice jedinicama lokalne uprave i samouprave, drugim institucijama vlasti, gospodarskim subjektima, nevladinim organizacijama kao i drugim školama u zemlji i inozemstvu.

Iniciranjem različitih projekata (primjerice, simulacija sjednice predstavničkog tijela građana, simulirano suđenje, osnivanje poduzeća) omogućuje se iskustveno učenje i individualizirani pristup poučavanja. Poučavanje i učenje Politike i gospodarstva usmjereno je na stvaranje okruženja za razvoj kompetencija učenika za odgovorno participiranje u civilnom društvu, političkoj i ekonomskoj zajednici. Ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda polazi od postojećih znanja, vještina i interesa učenika.

Pristup učenju i poučavanju temelji se na demokratskim načelima. Učeniku se omogućuje aktivno učenje kojim prepoznaje i imenuje probleme, istražuje, kritički promišlja i provjerava rješenja u zajedničkim aktivnostima.

Ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda pridonose interaktivne metode poučavanja. U učenju i poučavanju za ljudska prava primarna je odgojna komponenta, stoga je nužno diskutirati o vrijednostima, stavovima i osjećajima te omogućiti učeniku okruženje za razvoj demokratskog svjetonazora. Učenika se potiče na izražavanje svojega mišljenja i argumentirano raspravljanje, kreativno razmišljanje i poštovanje različitih stavova. Pritom se razvijaju osjećaji odgovornosti i solidarnosti koji karakteriziraju aktivnoga i savjesnoga građanina.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima sukladne individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu ostvarenosti odgojno-obrazovnog ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja te strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ishodi, kao i načini vrednovanja ostvarenih postignuća.

Primjenom različitih metoda suradničkoga, participativnoga i iskustvenoga učenja i poučavanja unapređuju se osnovne vještine kritičkoga mišljenja, uključujući uočavanje, komunikaciju, rješavanje problema i zaključivanje.

ULOGA UČITELJA

Učiteljeva je uloga organizirati i usmjeravati proces poučavanja i učenja u kojem je učenik kreator svojega znanja. Učitelj predlaže aktivnosti, prilagođava iskustva učenja, upućuje na resurse i prikladne materijale za učenje o političkim i ekonomskim sadržajima, pojavama i procesima i, gdje je to moguće, uključuje učenika u proces odabira. Motivira, potiče i ohrabruje učenika u procesu razvoja političke i ekonomske pismenosti. Stvara kontekst za učenje, odabire pristupe kojima osigurava poštovanje različitosti učenika i njihovih stilova učenja. Potiče osjećaj zajedništva u učionici u kojoj se svaki učenik osjeća uključen i prihvaćen.

Učitelj posreduje između učenika i znanja, pomaže učeniku da razvije kognitivne i meta-kognitivne strategije učenja. Promicanjem rasprava, usporedbom stajališta i poticanjem konstruktivnog izražavanja osjećaja pomaže učeniku oblikovati i izraziti mišljenje i svoje ideje o društvenoj, političkoj i/ili ekonomskoj pojavi koju proučava. Učitelj potiče intelektualnu aktivnost i sposobnost apstraktnog mišljenja.

Učitelj i učenik imaju komplementarne odgovornosti: učitelj razviti diferencirane strategije učenja i poučavanja kako bi učenik postigao odgojno-obrazovna očekivanja, primjerice kritičko mišljenje, rješavanje problema, komunikacijske vještine, a učenik povezati znanja i vještine te sudjelovati u zajednici kao odgovoran građanin.

MATERIJALI I IZVORI

Kurikulumski pristup usmjeren na razvoj kompetencija traži u organizaciji učenja i poučavanja otvoreni didaktičko-metodički sustav koji omogućuje učeniku uspješno učenje, stjecanje znanja te razvoj vještina i stavova. Uz propisane udžbenike, Ustav Republike Hrvatske i ostalu stručnu literaturu kao osnovne materijale, poučavanje se temelji i na iskustvenom učenju.

Učitelji mogu rabiti pisane i multimedijske materijale (novinske članke, TV-emisije, reportaže, filmove i dr.) kao izvor za proučavanje aktualnih političkih i ekonomskih situacija. Izbor materijala treba prilagoditi ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda te potrebama i interesima učenika. Ovakav pristup pridonosi većoj zainteresiranosti i motiviranosti učenika. Aktivnost učenika usmjerava se na kritičku analizu informacija iz medija, na korištenje digitalnih nastavnih sadržaja i aplikacija, video-konferencija i na praćenje društvenih mreža, što pridonosi boljem razumijevanju kompleksnih društveno-političkih

i ekonomskih situacija. Za ostvarivanje određenih ishoda moguće je pozvati goste predavače i/ili provoditi izvanučioničku nastavu. Poželjno je upućivati učenika na korištenje i drugih izvora informacija.

OKRUŽJE

Učenje i poučavanje izvodi se u poticajnom i sigurnom okružju koje učeniku omogućuje usredotočenost na usvajanje znanja, razvoj vještina, razvijanje samostalnosti i odgovornosti, oblikovanje stavova, prateći pritom njegove interese, potrebe i sposobnosti. Otvorenom komunikacijom svih sudionika procesa učenja i poučavanja, međusobnim povjerenjem i poštovanjem osobnosti učenika razvija se osjećaj sigurnosti i zajedništva. Proces učenja i poučavanja provodi se u školskom, izvanškolskom i virtualnom okružju.

U školama se izvodi u učionicama i/ili u drugim didaktički opremljenim prostorima (školske knjižnice, kabineti) koji zadovoljavaju tehničke uvjete za izvođenje različitih aktivnosti i posjeduju odgovarajuću informatičku tehnologiju.

Izvanučioničke aktivnosti provode se u suradnji s političkim i gospodarskim subjektima na svim razinama društva, što omogućuje učeniku iskustveno učenje.

U virtualnom okružju učenik se usmjerava na kritičko promišljanje o digitalnim sadržajima i na njihovo odgovorno korištenje.

VRIJEME UČENJA I POUČAVANJA

U nastavnomu predmetu Politika i gospodarstvo koncepti Politička pismenost, Ekonomska pismenost te Civilno društvo međusobno se prožimaju tijekom ukupnoga procesa učenja i poučavanja. Učitelj ima autonomiju u planiranju potrebnog vremena za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda pojedine domene poštujući pritom interese, potrebe i mogućnosti učenika. Planiranjem procesa učenja i poučavanja potrebno je predvidjeti vrijeme za realizaciju izvanučioničke nastave.

GRUPIRANJE UČENIKA

Planiranjem procesa učenja radi ostvarivanja određenih odgojno-obrazovnih ishoda i uspješnijeg razvoja kompetencija, učenici se mogu podijeliti u različite skupine pri čemu učitelj ima autonomiju. Grupiranje se izvodi na temelju različitih interesa učenika, sposobnosti i posebnih odgojno-obrazovnih potreba neovisno o broju učenika u skupini. Kriteriji grupiranja ponajprije su motivirani ostvarivanjem ciljeva učenja i razvoja potencijala učenika.

Vrednovanje usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda

Vrednovanje je sastavni dio procesa poučavanja i učenja kojem pridonose učenik i učitelj radi unapređenja učenja i napredovanja učenika.

Temeljno polazište za ostvarivanje ove svrhe je usklađeno povezivanje odgojno-obrazovnih ishoda učenja, planiranih aktivnosti učenika, načina poučavanja i načina vrednovanja i ocjenjivanja. Postupci vrednovanja trebaju pratiti mogućnosti, interese i potrebe učenika. U procesu vrednovanja učenik aktivno sudjeluje stalnim promišljanjem o vlastitom doprinosu, aktivnostima i mogućnostima poboljšanja kvalitete učenja. Nedvosmislena pravila i jasni kriteriji vrednovanja učenicima pomažu u razumijevanju aspekata učenja koji se vrednuju, u shvaćanju toga što čini uspješnu izvedbu te u usmjeravanju učenja na ono što je važno znati i moći učiniti.

Procjena postignuća pokazuje razinu usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda učenja. Učitelj sustavno i redovito prati i procjenjuje postignuća učenika.

Elementi vrednovanja su:

- usvojenost temeljnih koncepata (političke pismenosti, ekonomske pismenosti i civilnoga društva)
- primjena usvojenih koncepata.

Navedeni elementi vrednovanja su jednakovrijedni pri određivanju zaključne ocjene koja predstavlja sumarnu procjenu usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda nakon jedne godine učenja i poučavanja nastavnog predmeta. Definirane razine usvojenosti ishoda služe kao opći orijentir pri određivanju zaključne ocjene.

Načini vrednovanja su sumativno (vrednovanje naučenoga) i formativno (vrednovanje za učenje i vrednovanje kao učenje). Sumativno vrednovanje provodi se usmenim i pisanim provjerama učenikovih postignuća. Tijekom provjere učitelj postavlja zadatke zatvorenog i otvorenog tipa imajući u vidu da su otvoreni tipovi zadataka usmjereni na odgovore na pitanja kako (mogućnosti), zašto (interesi, uvjerenja, vrijednosti i stavovi), za koga/za što te da potiču asocijacije i razmišljanje, promišljanje, povezivanje, usporedbu i analizu, dok su zatvoreni tipovi zadataka disocijativni i usmjereni su na odgovore na pitanja što, gdje i kada te se njima provjerava znanje temeljnih koncepata.

Uz uobičajene usmene i pisane provjere učeničkih postignuća koje su prilagođene njihovim individualnim mogućnostima i potrebama, integrirano se prate razumijevanje, primjena znanja, analiza te istraživačke, komunikacijske vještine i izražavanje stavova.

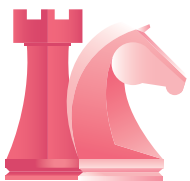
Za vrednovanje takvih složenih načina rada učenik istražuje zadanu ili izabranu temu, obrađuje ju u kontekstu predviđenih znanja i oblikovanih stavova te iznosi zaključke u nekom obliku. Preporučljivi načini rada kojima se vrednuje učenikovo postignuće su: pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijских/digitalnih sadržaja, diskusija, debata, intervju, simulacije, projektni rad, učeničke mape i dr.

Za vrednovanje navedenih načina rada preporučuje se korištenje kriterija: poznavanje i razumijevanje zadanih pojmova, primjena zadanih pojmova i povezanost s obrađenom temom, opseg i dubina istraženosti teme na zadanim izvorima, jasnoća, inovativnost i kreativnost prikazanih grafičkih rješenja, elokventnost i komunikacijske sposobnosti pri izlaganju, samostalnost u radu i sl. Učitelj autonomno i odgovorno procjenjuje učinkovitost navedenih oblika rada i postignutih rezultata. Kriterij procjene postignuća predočuje se bodovnom listom i listom procjene s jasno razrađenim kriterijima očekivanja pri izradi zadataka. Ukupna (pr)ocjena ostvarenosti zadatka proizlazi iz zbroja bodova određenih po svakom zadanom kriteriju, što uključuje kvantitativno i kvalitativno vrednovanje prema odgovarajućem obrascu procjene.

Ostvarivanje postignuća odgojno-obrazovnih ishoda koji uključuju vrijednosne stavove prepoznavanja, razvijanja i iskazivanja pozitivnih osobnih i društvenih vrijednosti, zbog svoje formativne prirode, iskazuju se kontinuiranim praćenjem, opisnim i kvalitativnim procjenjivanjem te kao rezultat imaju povratne informacije o učenju i rezultatima učenja. Osobita pozornost pridaje se osposobljavanju učenika za samovrednovanje vlastitog učenja.

Na kraju godine učitelj daje zaključnu ocjenu. Zaključna ocjena predstavlja sumarnu procjenu usvojenosti ishoda učenja i poučavanja. Uz zaključnu ocjenu, učitelj daje procjenu razvijenosti sljedećih elemenata generičkih kompetencija: odgovornost, samostalnost i samoinicijativnost, komunikacija i suradnja. U tu svrhu koristi se lista procjene i ljestvica od tri stupnja: potrebna podrška, dobro, izvrsno.

Zaključna brojčana ocjena i procjena razvijenosti kompetencija propisano se dokumentiraju svjedodžbom.

PRILOG

1.

**Odgojno-obrazovni ishodi, razrade ishoda,
razine usvojenosti i preporuke za ostvarenje
odgojno-obrazovnih ishoda**

KONCEPT A / POLITIČKA PISMENOST

ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI
<p>SŠ PG A.1.</p> <p>Učenik argumentirano objašnjava obilježja političke zajednice i položaj građana u njoj..</p>	<p>Prepoznaje i opisuje politiku kao racionalnu djelatnost uređenja zajednice i javnih odnosa.</p> <p>Navodi i objašnjava političke subjekte i procese.</p> <p>Analizira politički sustav; uspoređuje različite vrste političkih sustava i oblike državnog uređenja.</p> <p>Procjenjuje zaštitu ljudskih prava u političkoj zajednici.</p> <p>Uspoređuje različite izvore informacija i procjenjuje utjecaj medija na oblikovanje javnog mnijenja i javnih politika.</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <ul style="list-style-type: none"> prepoznaje i opisuje politiku kao racionalnu djelatnost uređenja zajednice i javnih odnosa i navodi političke subjekte i procese <p>DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> uspoređuje političke subjekte i procese te razlikuje oblike državnog uređenja i vrste političkih sustava <p>VRLO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> analizira i tumači obilježja političke zajednice i položaj građana u njoj te kritički procjenjuje utjecaj medija na oblikovanje javnog mnijenja i javnih politika. <p>IZNIMNA</p> <ul style="list-style-type: none"> samostalno interpretira prednosti i nedostatke javnih politika navodeći primjere iz svakodnevnog života i predlaže rješenja te procjenjuje zaštitu ljudskih prava u političkoj zajednici

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI
<p>SŠ PG A.2.</p> <p>Učenik analizira različite strukture vlasti i koncept vladavine prava..</p>	<p>Imenuje institucije vlasti i objašnjava njihove nadležnosti.</p> <p>Istražuje načelo diobe i načelo legitimnosti vlasti.</p> <p>Analizira političke izborne procese.</p> <p>Navodeći primjere, objašnjava koncept vladavine prava.</p> <p>Tumači pravnu, društvenu i moralnu odgovornost vlasti i građana u jačanju pravne države.</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <ul style="list-style-type: none"> imenuje institucije vlasti i navodi njihove nadležnosti <p>DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> objašnjava načelo diobe vlasti i načelo legitimnosti te uspoređuje nadležnosti institucija vlasti i definira sastavnice izbornog procesa <p>VRLO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> analizira političke izborne procese i objašnjava na primjerima koncept vladavine prava <p>IZNIMNA</p> <ul style="list-style-type: none"> procjenjuje pravnu, društvenu i moralnu odgovornost vlasti i građana u jačanju pravne države

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

KONCEPT B / EKONOMSKA PISMENOST

ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI
SŠ PG B.1. Učenik argumentirano objašnjava obilježja ekonomske zajednice i položaj građana u njoj.	<p>Prepoznaje ograničenost resursa i objašnjava posljedice njihove ograničenosti.</p> <p>Definira ekonomske procese.</p> <p>Uspoređuje i objašnjava ekonomske sustave i organizacije te objašnjava ulogu države u gospodarstvu.</p> <p>Analizira djelovanje ekonomskih zakona.</p> <p>Istražuje procese inovativnosti, poduzetnosti i konkurentnosti.</p> <p>Procjenjuje društveno odgovorno poslovanje i odlučivanje.</p>	ZADOVOLJAVAJUĆA <ul style="list-style-type: none">• prepoznaje ograničenost resursa, definira ekonomske procese i navodi ekonomske sustave DOBRA <ul style="list-style-type: none">• uspoređuje i objašnjava ekonomske sustave i organizacije te ulogu države u gospodarstvu VRLO DOBRA <ul style="list-style-type: none">• opisuje posljedice ograničenosti resursa i djelovanje ekonomskih zakona te objašnjava važnost inovativnosti, poduzetnosti i konkurentnosti IZNIMNA <ul style="list-style-type: none">• procjenjuje društveno odgovorno poslovanje i odlučivanje

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI
SŠ PG B.2. Učenik procjenjuje izazove ekonomije u sklopu održivoga gospodarskog razvoja..	<p>Navodi i uspoređuje gospodarske djelatnosti u različitim područjima s obzirom na iskoristivost resursa.</p> <p>Definira pojam globalnog tržišta.</p> <p>Uspoređuje aktualne ekonomske procese na globalnom tržištu.</p> <p>Objašnjava načine zaštite socijalnih i ekonomskih prava.</p> <p>Opisuje ulogu međunarodnih finansijskih institucija i njihov utjecaj na nacionalne i/ili regionalne ekonomije.</p> <p>Procjenjuje povezanost ljudskog djelovanja i ekonomskog razvoja s očuvanjem okoliša i gospodarskim rastom.</p>	ZADOVOLJAVAJUĆA <ul style="list-style-type: none">• navodi gospodarske djelatnosti u različitim područjima s obzirom na iskoristivost resursa i definira pojam globalnog tržišta DOBRA <ul style="list-style-type: none">• uspoređuje aktualne ekonomske procese na globalnom tržištu i objašnjava načine zaštite socijalnih i ekonomskih prava VRLO DOBRA <ul style="list-style-type: none">• opisuje ulogu međunarodnih finansijskih institucija i njihov utjecaj na nacionalne i/ili regionalne ekonomije i navodi primjere IZNIMNA <ul style="list-style-type: none">• procjenjuje povezanost ljudskog djelovanja i ekonomskog razvoja s očuvanjem okoliša i gospodarskim rastom.

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI
SŠ PG B.3. Učenik analizira ekonomske potencijale gospodarstva lokalne zajednice i procjenjuje društvenu odgovornost poduzetništva te mogućnost poduzetničke inicijative.	<p>Navodi resurse i poslovne organizacije koje djeluju u lokalnoj zajednici.</p> <p>Upoznaje se s proračunom lokalne zajednice te ispituje potencijale i potrebe.</p> <p>Proučava planirana ulaganja i investicije lokalne zajednice, mogućnosti korištenja poticajnih sredstava iz različitih izvora.</p> <p>Informira se o stanju na tržištu i potrebama građana.</p> <p>Razumije štetnost korupcije za društvo i zauzima se za učinkovito suprotstavljanje korupciji.</p> <p>Primjenjuje informacijsku pismenost u istraživanju potencijala zajednice.</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <ul style="list-style-type: none">• navodi raspoložive resurse i poslovne organizacije koje djeluju u lokalnoj zajednici• prepoznaje ekonomske potencijale gospodarstva lokalne zajednice <p>DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none">• opisuje potencijale i potrebe lokalne zajednice <p>VRLO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none">• istražuje planirana ulaganja i investicije lokalne zajednice, mogućnosti korištenja poticajnih sredstava iz različitih izvora. Opisuje društveno odgovorno poslovanje <p>IZNIMNA</p> <ul style="list-style-type: none">• procjenjuje društvenu odgovornost poduzetništva u lokalnoj zajednici te mogućnost poduzetničke inicijative

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijjskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

KONCEPT C / CIVILNO DRUŠTVO

ISHOD

SŠ PG C.1.

Učenik procjenjuje i promiče zaštitu i razvoj ljudskih prava te sudjelovanje građana u razvoju demokratskih odnosa.

RAZRADA ISHODA

Istražuje ljudska prava, definira pojam prava na ljudsko dostojanstvo i objašnjava da ono pripada svima bez obzira na različitosti.

Uočava primjere kršenja ljudskih prava u svojoj okolini.

Razumije pojam civilnog društva i njegovu važnost u razvoju demokracije.

Opisuje važnost institucionalne zaštite individualnih i kolektivnih prava na razini Republike Hrvatske, Europe i svijeta.

Razlikuje pravnu, političku i moralnu razinu odgovornosti u zaštiti ljudskih prava.

Aktivno sudjeluje u demokratskom odlučivanju radi zaštite i promicanja osobnih i društvenih interesa.

Iskazuje privrženost načelima uzajamnog razumijevanja, suradnje, povjerenja i solidarnosti među ljudima.

Zauzima se za uklanjanje stereotipa, predrasuda, diskriminacije i drugih oblika nepravednog i nehumanog postupanja prema ljudima po različitoj osnovi.

RAZINE USVOJENOSTI

ZADOVOLJAVAJUĆA

- definiira ljudska prava i slobode i objašnjava da je ljudsko dostojanstvo pravo svakog pojedinca bez obzira na njegovu različitost
- prepoznaje primjere zaštite i kršenja ljudskih prava u svakodnevnom životu

DOBRA

- opisuje važnost civilnog društva i institucionalne zaštite individualnih i kolektivnih prava na razini Republike Hrvatske, Europe i svijeta
- razlikuje pravnu, političku i moralnu razinu odgovornosti u zaštiti ljudskih prava

VRLO DOBRA

- aktivno sudjeluje u demokratskom odlučivanju radi zaštite i promicanja osobnih prava i sloboda te demokratskih vrijednosti

IZNIMNA

- procjenjuje načela uzajamnog razumijevanja, suradnje, povjerenja i solidarnosti među ljudima
- interpretira uzročno-posljedične veze kršenja i zaštite ljudskih prava i navodi primjere

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI
<p>SŠ PG C.2.</p> <p>Učenik argumentirano objašnjava povezanost političkog i ekonomskog sustava Republike Hrvatske i položaj građana u njoj.</p>	<p>Primjenjuje Ustav RH i imenuje institucije vlasti, opisuje i uspoređuje njihove nadležnosti,</p> <p>navodi primjere iz svakodnevnog života.</p> <p>Analizira načelo trodiobe vlasti u RH.</p> <p>Tumači parlamentarni politički sustav RH i procjenjuje učinke institucija vlasti i osiguranje vladavine prava.</p> <p>Tumači temeljne odrednice gospodarskog sustava RH.</p> <p>Objašnjava upravljanje hrvatskim resursima na temelju političkih odluka.</p>	<p>ZADOVOLJAVAJUĆA</p> <ul style="list-style-type: none"> • imenuje političke i ekonomske institucije RH i navodi njihove nadležnosti na temelju Ustava RH • prepoznaje izvorišne osnove demokratskog sustava RH <p>DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • objašnjava politički i gospodarski sustav RH • opisuje povezanost politike i ekonomije <p>VRLO DOBRA</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizira učinkovitost državnih institucija i vladavine prava • opisuje upravljanje hrvatskim resursima na temelju političkih odluka i navodi primjere za to <p>IZNIMNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • procjenjuje upravljanje hrvatskim resursima na temelju političkih odluka i njihov utjecaj na svakodnevni život građana

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se upotreba različitih aktivnosti, tehnika i oblika rada i suvremenih nastavnih metoda koje potiču istraživački duh, kreativnost, samostalnost, razvoj komunikacijskih vještina, kritičko promišljanje i motiviraju na aktivno sudjelovanje u političkom životu, na primjer: samostalno istraživanje zadane ili izabrane teme, pisanje eseja, izrada plakata, računalnih prezentacija i multimedijskih/digitalnih sadržaja, mini istraživanja, diskusije, debate, predavanja, intervjui, simulacije, projektni rad (individualni i grupni), učeničke mape, film, terenska nastava i dr. Pored navedenog preporuča se rabiti pristupe koji u središte stavljaju učenika, njegovo iskustvo i sposobnosti.

ISHOD	RAZRADA ISHODA	RAZINE USVOJENOSTI
<p>SŠ PG C.3.</p> <p>Primjenjuje participacijske vještine u aktivnostima civilnog društva.</p>	<p>Prepoznaje vlastite interese i povezuje se s drugima radi ostvarivanja zajedničkih interesa poštujući demokratska načela.</p> <p>Služi se komunikacijskim i participacijskim vještinama u zagovaranju zajedničkih interesa radi potencijalnog utjecaja na političke i ekonomske procese.</p>	

PREPORUKE ZA OSTVARIVANJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Preporuča se poticati participaciju učenika u svim aktivnostima koje se provode u učionici, školi, nastavnim i izvannastavnim aktivnostima, školskim i izvanškolskim projektima te stečena saznanja, vještine i stavove primijeniti u aktivnostima civilnog društva na razini lokalne zajednice i šire, a iskustva ostvarena u području civilnoga društva integrirati u život i razvoj škole.

PRILOG

2.

**Prikaz godišnjeg broja sati i
oblika izvođenja nastavnoga
predmeta Politike i gospodarstva
u gimnazijama**

Prikaz godišnjeg broja sati i oblika izvođenja predmeta Politika i gospodarstvo u gimnazijama

	4. RAZRED	4. RAZRED
OPĆA	35 (32) obvezno	35 (32) obvezno
JEZIČNA	35 (32) obvezno	35 (32) obvezno
KLASIČNA	35 (32) obvezno	35 (32) obvezno
PRIRODOSLOVNA	35 (32) obvezno	
PRIRODOSLOVNO- MATEMATIČKA / A PROGRAM	35 (32) obvezno	
PRIRODOSLOVNO- MATEMATIČKA / B PROGRAM	35 (32) obvezno	

V
SKOLA
za život

